

MUNKAKÖZI JELENTÉS

a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium (nyilvántartási sz.: 359/F) valamint az MTA Geokémiai Kutatólaboratóriuma (nyilvántartási sz.: G.2./98) között megkötött kutatási megállapodás keretében végzett munkáról

**MAGYARORSZÁGI BARLANGOK
ÁSVÁNYTÁRSULÁSAINAK KUTATÁSA, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A FOKOZOTTAN VÉDETT, ILLETVE A
FOKOZOTT VÉDELEMRE JAVASOLHATÓ
BARLANGOKRA**

Célkitűzés

A Környezet és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) Természetvédeli Hivatala megbízásából hazai barlangok speciális ásványtársulásainak és speciális ásványkiválási formáinak részletes ásványtani feldolgozását és értékelését végezzük **a barlangi ásványtársulásokat alkotó ásványok kialakulási környezetének és fejlődési feltételeinek kutatása céljából.**

Fenti cél megvalósítása érdekében az ezévi kutatási program első fázisában a különleges genetikájú és képződménygazdag, de eddig ásvány-kőzettani szempontból részletesen nem feldolgozott, fokozottan védett, vagy fokozott védelemre javasolható barlangok ásványtársulásait vizsgáltuk.

Mintavételi helyek és minták

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

limonitcseppkő, boxwork

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

aragonit

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

peremkiválás

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

borsóköves, gipszes kiválások

Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

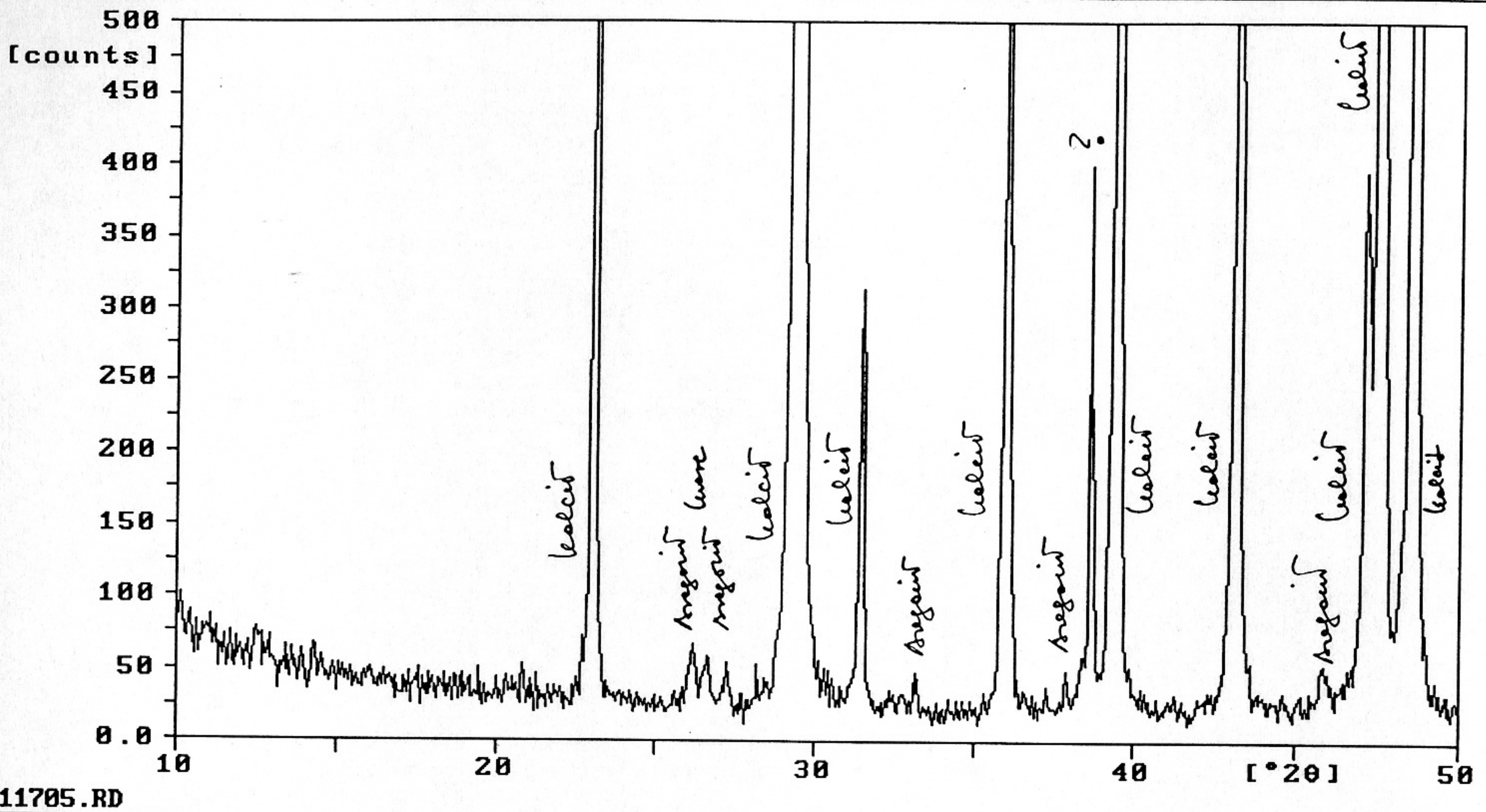
hólyagok

Mérési eredmények

Az első munkafázisban a minták röntgen pordiffrakciós analízisét végeztük el, ennek alapján történhet a további vizsgálatok jellegének és szükségességének meghatározása, illetve a további mintavételek kijelölése. A vizsgálatra átadott minták mennyiségét a továbbiakban növelni kell, mivel az első elmzési adatok tanúsága szerint a genetikailag jellemző, de igen kis mennyiségben kimutatott fázisok dúsítása és az ezután várható pontos identifikálása csak nagyobb mintamennyiségből oldható meg.

A vizsgálati módszerek leírását, valamint az eredmények értelmezését a kutatási zárójelentés fogja tartalmazni.

AMFITEÁTRUM BARLANG

Üröm, Csókavár

aragonit?

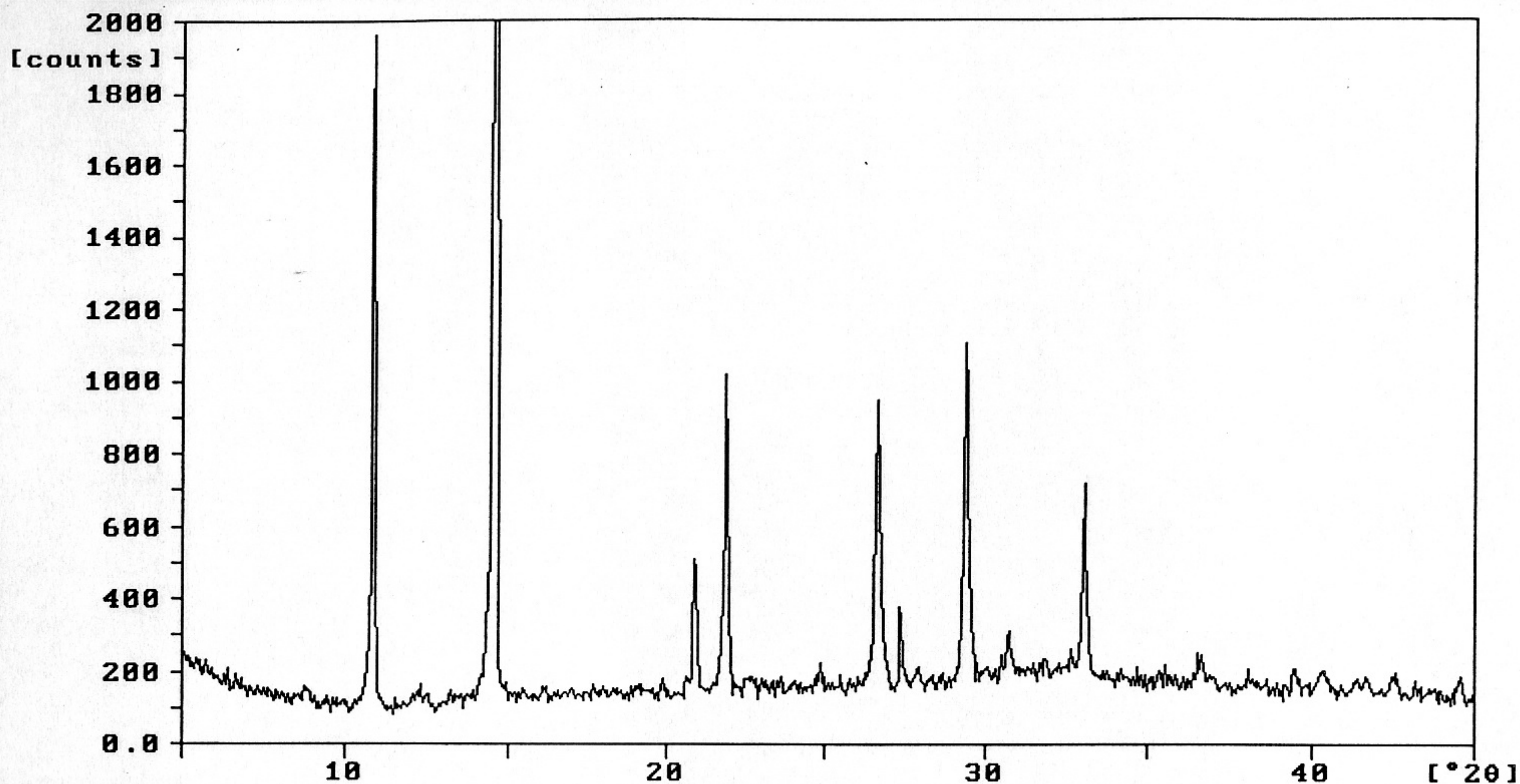
DTU-28

A minta fő tömegét szintelen, átlátszó-áttetsző, üvegfényű, tús ásvány alkotja. A tűk sugárirányban nőnek. Egyes részeken láthatók átlátszó, üvegfényű, de kristályformát nem mutató ásványok is, melyek valószínűleg azonos fázist képeznek a tús ásványokkal.

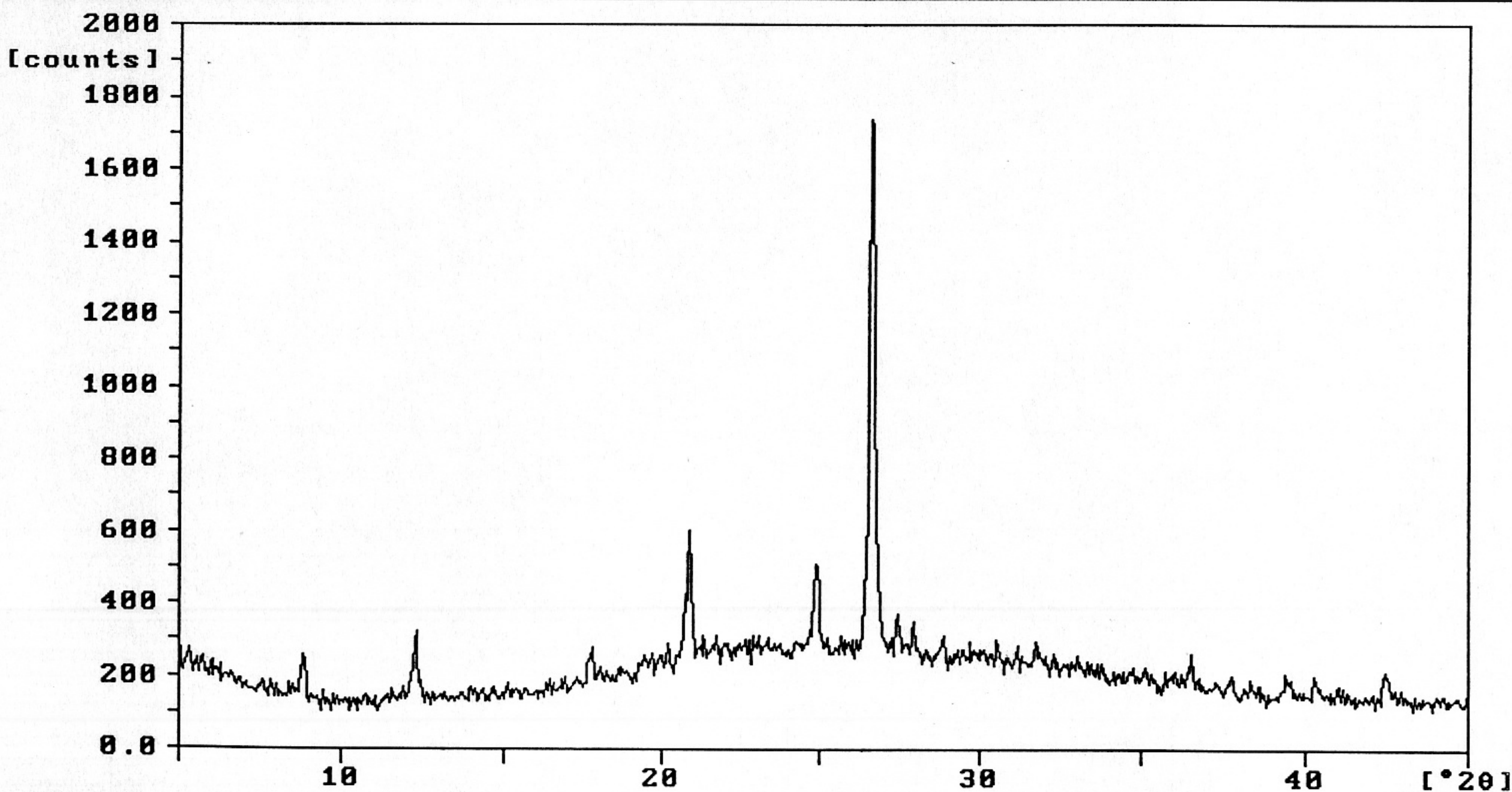
A minta törési felületén (ahol a közethez csatlakozott), sárgás színű, izometrikus, áttetsző, zsírfényű szemcsék találhatók, melyeket finomszemcsés sárgásbarna bevonat borít.

A röntgendiffrakciós elemzés alapján a mintában nagy mennyiségben KALCIT, kis mennyiségben KVARC és ARAGONIT található. Ezen kívül tartalmaz sósavval a többi karbonátásvánnyal együtt kioldható, víztartalmaát változtató, instabil komponens(ek)e)t is. Mivel szeparálás(uk)a oldhatóság és nedvesség érzékenység miatt nehézkes, azonosítása további vizsgálatokat igényel. Mindenekelőtt nagyobb mintamennyiség szükséges. A szeparálási kísérletek (oldással történő dúsítás) viszont kis mennyiségben KÁLIFÖLDPÁT, PLAGIOKLÁSZ FÖLDPÁT, KAOLINIT és 10 Angströmös filloszilikát (ILLIT?) jelenlétét mutatják.

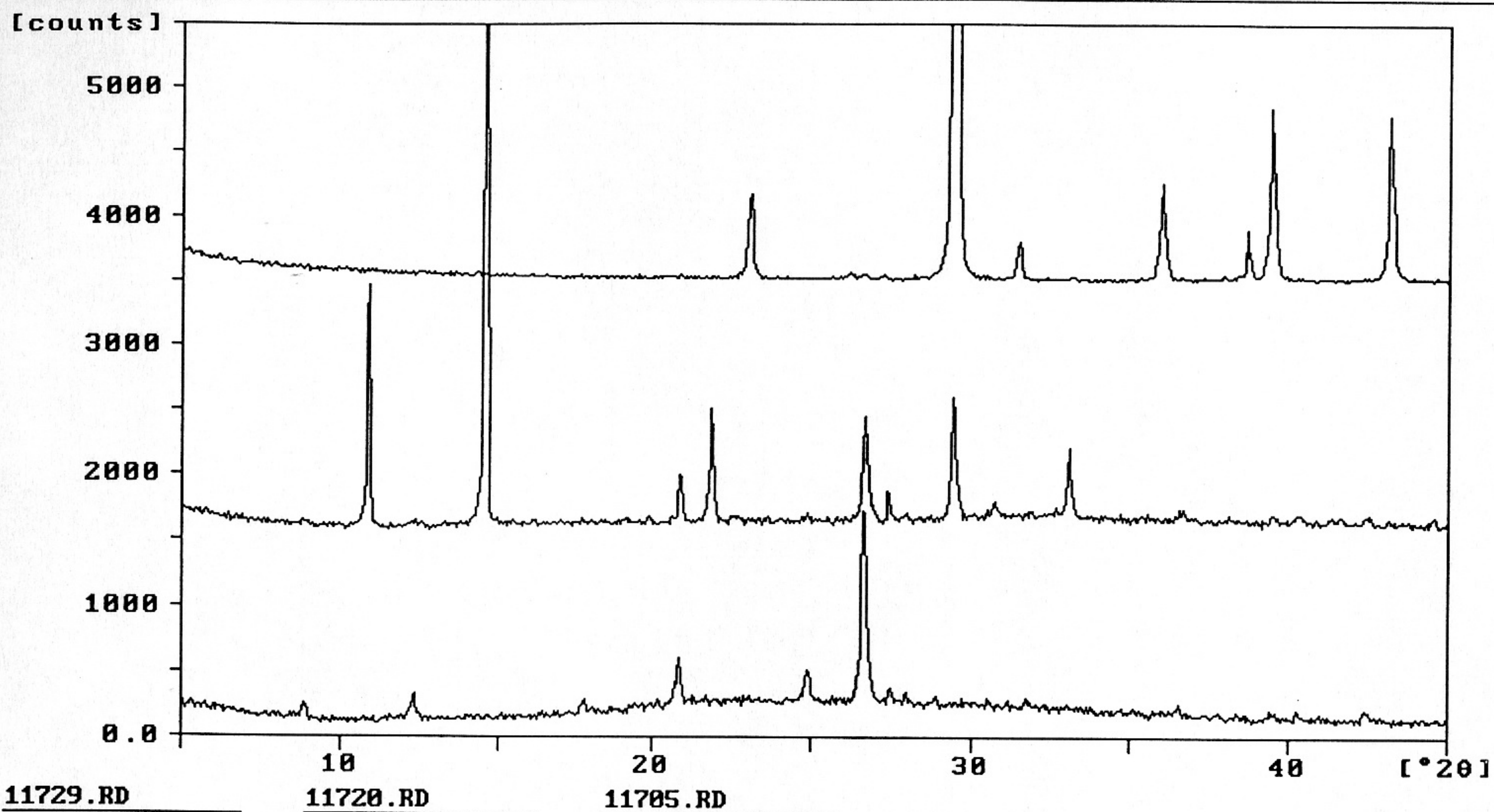

11720.RD

11729.RD

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

ACH-1 11657 limonitcseppkő

goethit

DTU-5 11704 boxwork

kvarc, dolomit, kaolinit

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

DTU-28 11705 aragonit?

11720

11729

kalcit, kvarc, aragonit, plagioklász földpát,

kálföldpát, 10A-ös filloszilikát

(+ további vizsgálatokkal még meghatározando

fázis(ok)

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

HAR-2 11703 montmilch

huntit, aragonit, kalcit

HAR-3 11666 peremkiválás

kalcit, aragonit

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

PET-5 11712 borsóköves, gipszes kiválások

kalcit, gipsz, kvarc, (aragonit)

Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

SZAB-18 11706 hólyagok

kalcit, kvarc, kaolinit

Tóth Mária

geofizikus